

RIKSDAGENS SVAR 327/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vallagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring av vallagen (RP 290/2014 rd).

Beredning i utskott

Grundlagsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (GrUB 9/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av vallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vallagen (714/1998) 1 §, den finska språkdräkten i 2 § 3 mom., 3 och 5 §, den finska språkdräkten i 7 § 2 mom., 9 § 1 mom., 13 § 2 och 3 mom., 14 § 3 mom., 15 § 2 mom., 16 § 3 mom., 18 § 2 och 3 mom., rubriken för 19 § och 19 § 1 mom., den finska språkdräkten i 22 § och i 31 §, 34 § 2 mom., den finska språkdräkten i 37 § 2 mom., i 41 § 5 mom., i 44 § 3 mom. och i 58 § 1 mom., 64 § 1 mom., den finska språkdräkten i 76 § 1 mom. och i 81 § 1 mom., 82 § 2 och 4 mom., den finska språkdräkten i 84 §, i 91 §, i rubriken för 95 § och i 98 § 2 mom., 101 § 2 mom., den finska språkdräkten i 104 § 2 mom., i 105 § 2 mom., i 106 § 1 och 5 mom., i rubriken för 11 kap. och i mellanrubriken före 144 §, 144 §, den finska språkdräkten i mellanrubriken före 145 §, 146 § 1 mom., 150 §, den finska språkdräkten i mellanrubriken före 151 §, 157 § 1 mom. och den finska språkdräkten i 188 § 2 mom.,

av dem 5 § sådan den lyder i lag 271/2013, 9 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 247/2002, 868/2003 och 1263/2007, 15 § 2 mom., 16 § 3 mom., 18 § 2 mom., 41 § 5 mom., 76 § 1 mom., rubriken för 95 § och 150 § sådana de lyder i lag 496/2013, 18 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1213/2013, 34 § 2 mom. sådant det lyder i lag 431/2010, 64 § 1 mom., 82 § 4 mom. och 188 § 2 mom. sådana de lyder i lag 247/2002, 82 § 2 mom. sådant det lyder i lag 218/2004 samt 104 § 2 mom. och 105 § 2 mom. sådana de lyder i lag 300/2009, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Utöver vad som i grundlagen och kommunallagen (410/2015) föreskrivs om val innehåller

denna lag bestämmelser om förrättandet av

- 1) val av riksdagsledamöter (*riksdagsval*),
- 2) val av republikens president (*presidentval*),
- 3) kommunalval,

4) val av finländska ledamöter till Europaparlamentet (*Europaparlamentsval*).

Bestämmelser om kommunalval i landskapet Åland finns i landskapets lagstiftning.

3 §

Valbarhet

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president finns i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Bestämmelser om valbarhet vid Europaparlamentsval finns i 164 § i denna lag.

5 §

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande *valkretsar*:

1) Helsingfors valkrets, som omfattar Helsingfors stad,

2) Nylands valkrets, som omfattar kommunerna Askola, Borgnäs, Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Hyvinge, Högfors, Ingå, Kervo, Kyrkslätt, Lappträsk, Lojo, Lovisa, Mäntsälä, Mörskom, Nurmijärvi, Pukkila, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Träskända, Tusby, Vanda och Vichtis,

3) Egentliga Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Aura, Gustavs, Kimitoön, Koski Tl, Laitila, Loimaa, Lundo, Marttila, Masku, Mynämäki, Nousis, Nystad, Nådendal, Oripää, Pargas, Pemar, Pyhäranta, Pöytyä, Reso, Rusko, Sagu, Salo, Somero, S:t Karins, Tövsala, Vehmaa och Åbo,

4) Satakunta valkrets, som omfattar kommunerna Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kjulo, Kumo, Luvia, Nakkila, Pärmark, Raumo, Sastmola, Siikainen, Säkylä och Ulvsby,

5) Landskapet Ålands valkrets, som omfattar kommunerna Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar,

Lemland, Lumparland, Mariehamn, Saltvik, Sottunga, Sund och Vårdö,

6) Tavastlands valkrets, som omfattar kommunerna Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Hämeenkoski, Janakkala, Jockis, Kärkölä, Lahtis, Loppi, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tavastehus och Ypäjä,

7) Birkalands valkrets, som omfattar kommunerna Akaa, Birkala, Ikalas, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tammerfors, Tavastkyro, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virdois och Ylöjärvi,

8) Sydöstra Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Enonkoski, Fredrikshamn, Heinävesi, Hirvensalmi, Iitti, Imatra, Jorois, Juva, Kangasniemi, Kotka, Kouvola, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Mäntyharju, Nyslott, Parikkala, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Pyttis, Rantasalmi, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, S:t Michel, Sulkava, Taipalsaari, Villmanstrand och Virolahti,

9) Savolax-Karelens valkrets, som omfattar kommunerna Idensalmi, Ilomants, Joensuu, Juankoski, Juuka, Kaavi, Keitele, Kitee, Kiuruvesi, Kontiolahti, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Pielavesi, Polvijärvi, Rautalampi, Rautavaara, Rääkkylä, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tohmajärvi, Tuusniemi, Valtimo, Varkaus, Vesaanto och Vieremä,

10) Vasa valkrets, som omfattar kommunerna Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evijärvi, Halsua, Ilmajoki, Jakobstad, Jalasjärvi, Kannus, Karleby, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava, Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Kuortane, Kurikka, Laihela, Lappajärvi, Lappo, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Seinäjoki, Soini, Storkyro, Storå, Toholampi, Vasa, Vetil, Vimpeli, Vörå och Östermark,

11) Mellersta Finlands valkrets, som omfattar kommunerna Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi,

Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski,

12) Uleåborgs valkrets, som omfattar kommunerna Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kuhmo, Kuusamo, Käsämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala och Ylivieska,

13) Lapplands valkrets, som omfattar kommunerna Enare, Enontekis, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Torneå, Utsjoki och Övertorneå.

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det ska finnas åtminstone ett i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms genom förordning av statsrådet samt vid kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som bestäms genom förordning av statsrådet,

3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra genom beslut av kommunstyrelsen angivna verksamhetsenheter inom socialvården samt straffanstalter (*anstalt*),

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Den kommunala centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga.

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet. På nämnden i fråga tillämpas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den kommunala centralvalnämnden.

14 §

Den kommunala centralvalnämndens arbete

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 §

Valnämnd och valbestyrelse

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret

antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsens i fråga. Vid kommunalval ska medlemmarna och ersättarna dock på motsvarande sätt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare för förhandsröstning som verkställs i anstalter ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Den som är uppställd som kandidat vid valet kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen.

16 §

Valnämndens och valbestyrelsens arbete

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och framläggande av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädarens och kommundirektörens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden, fördragning av tjänsteinnehavare, rätt att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ eller kommunens ekonomi.

18 §

Upprättande av och uppgifter i rösträttsregister

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträttsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,
- 6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,

7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,

8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,

9) den magistrat inom vars verksamhetsområde hemkommunen är belägen,

10) datum för införande i registret,

11) uppgift om en sådan spärrmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokföringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors stad antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan stat som är röstberättigad vid Europaparlamentsval och kommunalval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

19 §

Tilläggsuppgifter som ska införas i rösträttsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval

Vid kommunalval införs i rösträttsregistret, utöver vad som bestäms i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad som inte är finsk medborgare uppgift om

- 1) medborgarskap,
- 2) den tidsperiod han eller hon utan avbrott har haft hemkommun i Finland, om inte han eller hon är medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Island eller Norge,

34 §

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Angående beslutet ska det avfattas en kungörelse. Kungörelsen ska delges de valombud som partierna har uppgett och hållas framlagd i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända och vid övriga val offentliggöras i den officiella tidningen.

64 §

Inlämnande av valkuverten till valkrets nämnden

Vid andra val än kommunalval ska den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag sorterade enligt röstningsområde. Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp, i vilka kuverten har sorterats. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkrets nämndens adress och avsändaren. Försändelsen ska skyndsamt sändas till valkrets nämnden på det sätt som denna bestämmer.

82 §

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om tryggandet av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, ska den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkrets nämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Val-

nämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan sänder röstsedlarna till centralvalnämnden för preliminär räkning.

Den kommunala centralvalnämnden ska öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden ska preliminärt räkna dessa röstsedlar med tillämpning av vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval ska centralvalnämnden därefter med tillämpning av 64 § 1 mom. sända valkrets nämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll.

101 §

Besvär rätt och besvär grunder

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

- 1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga,
- 2) kommunmedlemmarna vid kommunalval.

144 §

Valdag

Valdagen vid kommunalval är den tredje söndagen i april.

146 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av

- 1) partier,

2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

150 §

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid kommunalval krävs minst tio röstberättigade kommuninvånare. I kommuner där invånarantalet enligt de uppgifter som vid utgången av den 30 november året före valet finns i befolkningsdatasystemet är högst 1 500, får en valmansförening dock bildas av minst tre röstberättigade kommuninvånare, och i kommuner där antalet invånare är över 1 500 men högst 2 000, får en valmansförening bildas av minst fem röstberättigade kommuninvånare.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund, som ska innehålla följande uppgifter:

1) omnämnande av vilket kommunval det är fråga om,

2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck,

3) varje medlems namn, födelsetid och adress,

4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad i kommunen i fråga,

5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av endast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, ska den kommunala centralvalnämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

157 §

Val av fullmäktigeledamöter utan förrättande av val

Om antalet för val godkända kandidater är lika stort som det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas, förrättas inga val, utan den kommunala centralvalnämnden förklarar vid ett sammanträde den söndag som avses i 144 § att de godkända kandidaterna har valts till fullmäktigeledamöter. Om antalet kandidater är mindre än det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas i valet, blir antalet fullmäktigeledamöter tills vidare ofullständigt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Det kommunalval som följer efter ikraftträdandet av denna lag förrättas 2017.

Helsingfors den 11 mars 2015